

Enkeltheder, der ere fremkomne fra Sider, hvor jeg ikke havde ventet at finde saa stor Interesse og velvillig Bistand til at fremme denne Sag paa den for Resultatet mest virksomme Maade. Saaledes opfatter jeg nemlig de Foredrag, her ere holdte, navnlig det sidste, som særlig har interesseret mig, og hvortil jeg om lidt skal komme tilbage. men ogsaa det, der blev holdt af det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (H. Steffensen). Jeg tror nok, at de ærede Medlemmer i deres varme Interesse for denne Sag have været noget for ivrige med at se paa Skyggefigerne og med at komme efter, hvorledes man kunde gaa udenom Lovens Bestemmelser. De have anvendt deres Skarpsindighed lidt for meget i denne Retning og maaske mindre set paa de virkelige Forhold i denne Sag; men det er ingen Skade til, thi jo mere de have anvendt deres Skarpsindighed her i Salen, destomindre vil det, naar Loven engang gaar igjennem, lykkes Skarpsindigheden udenfor at omgaa den. Jeg tror saaledes, at den Anviisning, det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (H. Steffensen) mente, at der eventuelt vilde blive givet paa at sige Leieaalet op, inden man sluttede Arbeidskontrakt, ikke vil vise sig praktisk. Saaledes at leve paa permanent optagne Leiekontrakter vil blive et saa indviklet System, at det neppe vil slaa igjennem. Jeg tror, at allerede det, at en Mand fik det Renomme paa sig i sin Egn, at han handlede saaledes, vilde med Rette gjøre ham saa despekteret, at ikke Mange vilde indlade sig derpaa. Jeg tror ikke, at det vil hjælpe ham det Mindste at vise hen til Loven, naar han har noget Saadant paa sin Samvittighed, thi han vil da faae en saadan Berømmelse Landet over, at han kan putte sig helt ind i Loven, og han skal dog blive kendt, hvor han kommer, og ikke søle sig tryk noget Sted. Noget Saadant vil derfor ikke let ske. Derimod er der noget Mere i den Bemærkning af den høitærede Indenrigsminister, at Loven paa sine Steder vil kunne strække fra at slutte Arbeidskontrakter. Jeg gaar nu over til dette og springer det Andet over, som det ærede Medlem for Aalborg (H. Steffensen) gjorde gjældende, og som jeg erkjender for rigtigt, at Loven kan omgaaes ved, at man ikke slutter Leiekontrakt paa Opfigelse; her maa man søge at finde Udtryk, som fuldstændigere kan ramme Tanken hos Forlagsstillerne. Der er, som sagt, noget Mere i den høitærede Ministers Bemærkning, at der vil være Steder, hvor Loven i det første Dieblit vil kunne bevirke, at Folk sige: saa slutte vi ikke Arbeidskontrakter — men det vil ikke blive gennemgaaende, thi Trangen til Arbeidere er virkelig navnlig til sine Løber af Aaret langt større, end ærede Medlemmer her mene. Det er ganske sandt, at der er Løber, hvor der er Trang til Arbeide, men navnlig om Sommeren og under visse Konjunkturer paa visse Egne

vil det altid være vanskeligt i alt Fald for dem, der have en større Bedrift, at fikke sig Arbeidere, navnlig saadanne, som man kan ønske at have. Det er ikke nok, at man kan ønske de Arbeidspriser, der er tilstede, altid faae Arbeidere; de Arbeidere, der vandre omkring fra Sted til Sted, holder man ikke af; man vil hellere have saadanne, der have kontraktmæssigt Leiemaal, thi det giver en Magt over Arbeiderne, som Arbeidsgiveren sætter Pris paa. For den, der har en større Bedrift, navnlig paa Landet, er Forholdet imellem Arbeids giver og Arbeider ikke saaledes, at det er tilstrækkeligt for Arbeidsherrn, at Arbeideren blot udfører det Arbeide, der paalægges ham, men det er ham ogsaa af Bøigtighed, hvorledes Arbeideren i sit øvrige Liv opfører sig. Arbeideren er i Huset, spiser sammen med de Andre, kommer meget nærmere i Berøring med Familien end Fabrikarbeideren i Byerne, altsaa den Maade, hvorpaa Arbeideren opfører sig, har ogsaa sin Betydning, og det har derfor en ikke ringe Interesse at have faste Arbeidere, men at staa sig saadanne uden Arbeidskontrakter bliver ikke saa let. Jeg tror derfor, at den høitærede Minister tager feil, naar han tror, at Loven vil hindre Arbeidskontrakter. Ja, maaske kan den i det første Dieblit have den Virkning i visse Dele af Landet; men det vil snart blive erkjendt, at det, man taber ved ikke at benytte Arbeidskontrakt, bliver meget Mere, end hvad man taber ved at lade Arbeideren sidde 3 Aar paa Eiendommen efter Kontraktens Udløb. Det vil i alt Fald blive Tilfældet med Enhver, der ønsker ordentlige Arbeidere. Jeg tror heller ikke, at den høitærede Minister har Ret i at betragte en Befjendtgjørelse om, at man giver saa og saa meget i Dagleie som Kontrakt (Udbrydelse af Indenrigsministeren). Ja, jeg siger heller ikke Andet end, jeg tror ikke, at det kan kaldes en Kontrakt. Jeg veed nok, at en Kontrakt er lige god, enten den er mundtlig eller skriftlig, men for at man kan tale om en Kontrakt, udfordres der vistnok en bestemt Overenskomst mellem to Parter, og et modtaget Tilbud om Arbeide for en Dag er neppe tilstrækkeligt. I alt Fald, som Begrebet Kontrakt optattes i Forordningen af 1848; vil det simple Dagleierforhold ikke komme ind derunder; men dette kan jo overveies i Udvalg, og jeg vil ønske, at denne Lov kommer i Udvalg, og jeg antager, at det samme Ønske ogsaa næres af den ærede Ordspører. Hvad jeg navnlig vil gjøre opmærksom paa, er imidlertid det, som blev antydet af det ærede Medlem for Skjelskør (Holstein-Holsteinborg). Der ligger i det ærede Medlems Bemærkninger en Tante, som jeg indrømmer har en Slags Betydning baade som Argument mod denne Lov, nemlig, at den ikke er stærk nok, og som et Slags Løfte om, at der hos dette Things anden Side er en virkelig Interesse for at afhjælpe, hvad her mangler. Sagen er nemlig, at